

Granskning av uppföljning och kontroll av privata utförare

Region Skåne

Oktober 2022

Hannah Cato

Ronja Hilli

Anna Nergårdh

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning och övergripande bedömning	3
2. Inledning	4
2.1. Bakgrund	4
2.2. Syfte	4
2.3. Revisionsfrågor	5
2.4. Avgränsning	5
2.5. Revisionskriterier	5
2.6. Metod	5
2.6.1. Dokumentgranskning.....	6
2.6.2. Stickprov	6
2.6.3. Intervjuer	6
2.7. Projektorganisation	7
3. Iakttagelser, bedömningar och rekommendationer	7
3.1. Reglering av uppföljning och insyn av privata utförare via avtal.....	7
3.2. Uppföljning och kontroll av privata utförare.....	10
3.3. Åtgärder vid brister hos privata utförare.....	19
4. Bilagor	24
4.1. Bilaga 1: Granskade dokument.....	24
4.2. Bilaga 2: Granskade stickprov med tillhörande uppföljningsdokumentation	25
4.3. Bilaga 3: Intervjuförteckning.....	29

1. Sammanfattning och övergripande bedömning

Föreliggande rapport är en sammanställning av en granskning rörande hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Skånes uppföljning och kontroll av privata utförare av vård. Granskningens syfte har varit att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att *Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare* efterlevs. Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning, stickprov samt intervjuer.

Helseplan bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att *Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare* efterlevs.

I enlighet med programmet säkerställs uppföljning av och insyn i de verksamheter som utförs av privata utförare via upprättade avtal och förfrågningsunderlag.

En tillräcklig uppföljning och kontroll säkerställs avseende de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om offentlig upphandling (2016:1145) samt de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om valfrihetssystem (2008:962). Behov föreligger dock av att för samtliga förfrågningsunderlag rörande hälso- och vårdval fastställa en lägsta uppföljningsfrekvens avseende de privata utförarna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedöms vidare vidta tillräckliga åtgärder när privata utförare inte uppfyller sina åtaganden. Behov föreligger emellertid av att fastställa styrdokument för rapportering av samt vidtagande av åtgärder vid avvikelser hos de privata utförarna.

Helseplan rekommenderar hälso- och sjukvårdsnämnden att

- I avtal och förfrågningsunderlag tydliggöra Region Skånes rätt till uppföljning och insyn avseende hur de privata utförarna utför sina uppdrag.
- För samtliga förfrågningsunderlag rörande hälso- och vårdval fastställa en lägsta uppföljningsfrekvens av privata utförare.
- Säkerställa att pågående arbete avseende framtagande och implementering av automatiserade processer för uppföljning slutförs.
- Säkerställa ändamålsenlighet med samt fastställa det rutindokument som inom Enheten för uppdragsstyrning används för vidtagande av åtgärder när de privata utförarna inte uppfyller sina åtaganden.
- Fastställa ett styrdokument avseende verksamhetens rapportering till nämnden av avvikelser hos de privata utförarna.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Region Skåne tillhandahåller ett varierat utbud av tjänster vilka utförs såväl av offentliga som privata utförare. Medborgarna måste kunna förutsätta att de tjänster som Region Skåne tillhandahåller håller en likvärdig kvalitet oavsett om de utförs i egen regi eller av en privat utförare. När en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska Region Skåne kontrollera och följa upp verksamheten.

Enligt Reglemente för regionstyrelse och nämnder i Region Skåne ska hälso- och sjukvårdsnämnden följa upp sådan verksamhet som bedrivs av privata utförare i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv. Vidare anger regionfullmäktiges *Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare*, att hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde samt ansvarar för att detta regleras i de avtal och uppdragsbeskrivningar som träffas med utförarna av vårdtjänster.

Tidigare genomförd granskning av vårdersättningar inom hälso- och vårdval i Region Skåne (2021) visade att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har säkerställt följsamhet till gällande avtal för hälso- och vårdval i Region Skåne och att nämnden inte hade en tillräcklig kontroll som säkerställer att felaktiga ersättningar inte utgår inom dessa. Vidare har en undersökning genomförts av Region Skånes revisionskontor (2021) avseende hantering av orossignaler gällande missförhållanden inom privata utförare påvisat brister, framförallt gällande avsaknaden av automatiska kontroller.

Syftet med den aktuella granskningen är inte att följa upp föregående granskningar av vårdersättningar eller hantering av orossignaler. Den avser dock fortsätta granska hälso- och sjukvårdsnämndens uppföljning och styrning av privata utförare av vård, vilket har delegerats till nämnden enligt Region Skånes reglemente för regionstyrelse och nämnder.

2.2. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att *Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare* efterlevs.

2.3. Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är nedbrutet till nedanstående revisionsfrågor:

1. Är uppföljning av och insyn i de verksamheter som utförs av privata utförare reglerat i upprättade avtal och ackrediteringsvillkor?
2. Säkerställer hälso- och sjukvårdsnämnden att det finns en tillräcklig uppföljning och kontroll av de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om offentlig upphandling (2016:1145)?
3. Säkerställer hälso- och sjukvårdsnämnden att det finns en tillräcklig uppföljning och kontroll av de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om valfrihetssystem (2008:962)?
4. Vidtar hälso- och sjukvårdsnämnden tillräckliga åtgärder om de privata utförarna inte uppfyller sina åtaganden?

2.4. Avgränsning

Granskningen har avgränsats till att omfatta hälso- och sjukvårdsnämnden.

2.5. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Dessa är bland annat:

- Lag om valfrihetssystem (2008:962)
- Lag om offentlig upphandling (2016:1145)
- Kommunallagen (2017:725) - kap 3 § 12, kap 5 § 3, kap 6 § 1 och kap 10 § 7–9
- Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare - RF 2016-04-26 § 30
- Program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare - RF 2021-02-16 § 14
- Reglemente för styrelse och nämnder i Region Skåne - RF 2021-02-16 § 18

2.6. Metod

Helseplan har genomfört granskningsarbetet med stöd av dokumentgranskning, stickprov och intervjuer.

2.6.1. Dokumentgranskning

Helseplan har granskat relevanta styrande och redovisande dokument. För förteckning över granskade dokument, se *bilaga 1*.

2.6.2. Stickprov

Granskningen har genomförts genom stickprovsgranskning av ingångna avtal med privata utförare. De granskade avtalen valdes ut utifrån förslag i anbud vilka justerades utifrån diskussion med verksamheten vid uppstartsmöte med revisionen den 13 april 2022. Stickproven bedöms vara tillräckligt omfattande för att kunna svara på granskningens syfte tillika revisionsfrågorna.

Inom ramen för lagen om offentlig upphandling (2016:1145) (fortsatt benämnd LOU) har fem avtal inom ambulanssjukvård, endoskopi, mammografi, psykiatri och specialiserad närsjukvård (Närsjukhus Simrishamn) granskats vilka har varit gällande under år 2021. Utöver de gällande avtalen har dokumentation för genomförda uppföljningar granskats för perioden 2021–2022. Denna dokumentation har bland annat inkluderat patientsäkerhetsberättelser, verksamhetsredovisningar och mötesanteckningar.

Inom ramen för lagen om valfrihetssystem (2008:962) (fortsatt benämnd LOV) har förfrågningsunderlag inom hälso- och vårdval för hudsjukvård, läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende (LARO), psykoterapi och vårdcentral granskats. De fyra avtalen inom LOV har baserats på förfrågningsunderlag vilka varit gällande för år 2021.

Avtalen har granskats utifrån skrivningar kring uppföljning i befintliga avtal samt faktiskt utförda avtalsuppföljningar som gäller upphandling enligt LOU och LOV. För förteckning över granskade stickprov och tillhörande uppföljningsdokumentation för LOU, se *bilaga 2*.

2.6.3. Intervjuer

Helseplan har genomfört semistrukturerade intervjuer med 21 personer inom ramen för granskningen. Enhetschef och hälso- och sjukvårdsstrateger på Enheten för uppdragsstyrning på Region Skånes koncernkontor har intervjuats. Vidare har delar av presidiet i hälso- och sjukvårdsnämnden, Region Skånes hälso- och sjukvårdsdirektör och företrädare för privata utförare intervjuats inom ramen för granskningen. För fullständig lista över intervjuade funktioner, se *bilaga 3*.

2.7. Projektorganisation

Projektledare från revisionskontoret i Region Skåne har varit Alexander Brydon, yrkesrevisor. Kontaktperson från revisorskollegiet har varit förtroendevald revisor Conny Johansson. Vid Helseplan har Hannah Cato varit projektledare och Ronja Hilli konsult. Rapporten har kvalitetsgranskats av expert Anna Nergårdh. Samtliga intervjuade parter har tillfrågats avseende sakgranskning av iakttagelser i rapporten. Sakgranskning har utförts av samtliga intervjuade utom en. Granskningen har genomförts under perioden april till augusti 2022.

3. Iakttagelser, bedömningar och rekommendationer

3.1. Reglering av uppföljning och insyn av privata utförare via avtal

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan ”*Är uppföljning av och insyn i de verksamheter som utförs av privata utförare reglerat i upprättade avtal och ackrediteringsvillkor?*”.

Dokumentgranskning

Enligt *Reglemente för styrelse och nämnder i Region Skåne* ska regionstyrelsen lägga fram förslag till det särskilda programmet om mål och riktlinjer för privata utförare. Programmet ska enligt kommunallagen (2017:725) kap 5 § 3 beslutas på nytt varje mandatperiod av regionfullmäktige samt omfatta all verksamhet vilken utförs av privata utförare. Det aktuella programmet, *Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare*, fastställdes av regionfullmäktige i februari 2021 och är en revidering av *Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare* från 2016. Programmet syftar till att förlägga uppföljningen på en strategisk, politisk nivå, stärka uppföljningen och kontrollen av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i den verksamhet som utförs av privata utförare.

Uppföljning av privata utförare av vård genomförs enligt programmet huvudsakligen för att säkra leveranser, upptäcka avvikelser, utveckla verksamheten och för att möjliggöra allmänhetens insyn. Insynen kan avse information om bland annat verksamhetens kvalitet, personalvillkor och den privata utförarens ekonomiska situation. I möjligaste mån ska privata utförarens verksamhet följas upp på samma sätt som Region Skånes egna verksamheter. Kraven på uppföljning och kontroll ökar enligt programmet med invånarnas beroende av den aktuella verksamheten.

Avseende insyn beskrivs att Region Skåne via avtal ska kunna tillförsäkra sig information som möjliggör allmänhetens insyn i de privata utförarnas verksamheter. I programmet beskrivs: "Utföraren ska lämna information när Region Skåne begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Information som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till den verksamhet som uppdraget avser"¹. Information som Region Skåne begär in av den privata utföraren ska vidare ha en koppling till den privata utförarens uppdrag för Region Skåne. Skyldigheten att lämna ut information omfattar endast sådant som inte kräver ett större arbete eller att informationsutlämnandet inte strider mot lagar och regler.

Stickprov

I samtliga stickprovsgranskade förfrågningsunderlag inom LOV och upphandlade avtal inom LOU definieras Region Skånes möjligheter att följa upp privata utförares verksamhet. Ackrediteringsvillkor för hälso- och vårdvalen motsvaras av avtalskrav inom förfrågningsunderlagen. I granskade förfrågningsunderlag beskrivs Region Skånes rätt att följa upp och granska den privata utföraren utifrån ändamålsenlighet och medicinsk kvalitet. I granskade upphandlade LOU-avtal beskrivs Region Skånes rätt att granska den privata utföraren utifrån ändamålsenlighet och medicinsk kvalitet. Region Skåne ges i avtal och förfrågningsunderlag även rätt att undersöka patientjournaler och övrigt material som rör undersökning, vård eller behandling av patient för att kontrollera att den privata utföraren har begärt korrekt ersättning. Varken förfrågningsunderlag eller avtal rymmer formuleringar kring uppföljning av processmått, det vill säga formuleringar kring uppföljning av hur verksamheterna utförs och hur ändamålsenlighet och medicinsk kvalitet uppnås.

Den privata utföraren ska enligt skrivningarna i underlagen tillhandahålla det material som krävs för att Region Skåne ska kunna genomföra uppföljningen eller granskningen. Den privata utföraren ska även lämna ut allt det material vilket krävs för att Region Skåne ska kunna kontrollera att korrekta ersättningar har betalats ut. Det definieras även att Region Skåne har rätt att använda sig av en tredjepart för att genomföra uppföljningen. Underlagens skrivningar kring uppföljning följer formuleringarna i Region Skånes avtalsmall.

¹ Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare - RF 2021-02-16 § 14, sida 4

I fyra av fem stickprovsgranskade LOU-avtal beskrivs att allmänheten har rätt till insyn i verksamheten. Insyn kan gälla information om verksamhetens kvalitet, personalvillkor, ekonomi och inträffade avvikelser. Allmänhetens rätt till insyn omnämns inte i avtalet för mammografi eller i något av LOV-förfrågningsunderlagen. Gällande avsaknaden av beskrivning av insyn i förfrågningsunderlag och i avtalet för mammografi hänvisas det i intervjuer till att insynen täcks av avtalsklausuler vilka ger Region Skåne rätt att följa upp och/eller granska den privata utföraren.

Avseende digitala vårdtjänster, vilket i stickprovsgranskade avtal avser digitala vårdbesök i primärvården, rymmer de stickprovsgranskade förfrågningsunderlagen inga beskrivningar av särskild uppföljning eller insyn kopplat till just dessa tjänster.

Intervjuer

Utifrån intervjuer med företrädare för hälso- och sjukvårdsnämnden, Region Skånes verksamheter och privata utförare finns det god kännedom om hur uppföljning och insyn regleras i de verksamheter som utförs av privata utförare i upprättade avtal och förfrågningsunderlag. Det beskrivs i intervjuer att Region Skånes avtalsmall har generella uppföljningsklausuler vilka inte specificeras i detalj. De generella klausulerna finns med för att hälso- och sjukvårdsstrategerna ska kunna följa upp de områden där de anser att behovet är som störst. I LOU-avtal beskrivs det vara tydligare specificerat vad som följs upp och med vilken frekvens i jämförelse med i förfrågningsunderlagen för hälso- och vårdvalen.

Avtalsbeskrivningar gällande reglering av uppföljning och insyn anses av intervjuade vara adekvata och tillräckliga. De anses även tydliga i den mån att beskrivningarna definierar att Region Skåne får den insyn och tillgång till allt det material som de har behov av. Tillvägagångssättet för att följa upp privata utförares verksamheter beskrivs fungera väl enligt intervjuade.

Bedömning och rekommendationer

Helseplan bedömer att uppföljning av de verksamheter som utförs av privata utförare är reglerat i upprättade avtal och förfrågningsunderlag. I granskade avtal och förfrågningsunderlag säkerställs Region Skånes rätt att följa upp de privata utförarna avseende ändamålsenlighet, kvalitet och utbetald ersättning samt att från utförarna begära in för denna uppföljning nödvändiga underlag. Avtal och förfrågningsunderlag saknar formuleringar kring uppföljning av hur verksamheterna utförs.

Helseplan bedömer att insyn i de verksamheter som utförs av privata utförare är reglerat i upprättade avtal och förfrågningsunderlag. Detta antingen via specifika avtalsformuleringar kring insyn och/eller avtalens eller förfrågningsunderlagens skrivningar kring uppföljning.

Helseplan rekommenderar hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- I avtal och förfrågningsunderlag tydliggöra Region Skånes rätt till uppföljning och insyn avseende hur de privata utförarna utför sina uppdrag.

3.2. Uppföljning och kontroll av privata utförare

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågorna *"Säkerställer hälso- och sjukvårdsnämnden att det finns en tillräcklig uppföljning och kontroll av de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om offentlig upphandling (2016:1145)?"* och *"Säkerställer hälso- och sjukvårdsnämnden att det finns en tillräcklig uppföljning och kontroll av de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om valfrihetssystem (2008:962)?"*.

Dokumentgranskning

Enligt *Reglemente för styrelse och nämnder i Region Skåne* har hälso- och sjukvårdsnämnden ett samlat ansvar för ledningen av hälso- och sjukvården i Region Skåne varav ansvaret för uppföljning av upphandlade vårdtjänster via privata utförare utgör en del. Styrdokumentet *Program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare* definierar även ett ansvar för hälso- och sjukvårdsnämnden att årligen sammanfattat bedöma uppföljningen av privata utförare och vilken utveckling som skett inom området.

Ansvaret för utförandet av uppföljningarna ligger på Enheten för uppdragsstyrning som tillhör Avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning vid Region Skånes koncernkontor. Inom ramen för granskningen har ingen uppdragsbeskrivning för enheten kunnat identifieras vilket bekräftas av intervju svar. Rutindokumentet *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* vilket senast uppdaterades i april 2022 har skapats av Enheten för uppdragsstyrning i syfte att ge en samsyn inom enheten för handläggning av uppföljningar. Enligt rutindokumentet är huvudsyftet med uppföljningarna att säkerställa att verksamheter, offentliga såväl som privata, lever upp till avtals- och lagkrav vilka i sin tur syftar till att nå en kvalitativ och säker vård. Verksamheter ska följas upp likvärdigt oavsett drifts- och regiform. Detta för att säkerställa neutrala villkor mellan alla olika typer av verksamheter. Uppföljningarna ska

enligt dokumentet utgöra underlag för verksamheternas och andra parter kvalitetsutveckling och förbättringsarbete.

Omfattningen och frekvensen av uppföljningar styrs enligt rutindokumentet *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* styrs av kommunallagen, regionala beslut och specifika avtalsskrivningar. Enheten för uppdragsstyrning tar enligt rutindokumentet fram årliga övergripande handlingsplaner för att ge struktur för en systematisk och planerad uppföljning för respektive vårdområde. De årliga handlingsplanerna ska bland annat innehålla nulägesbeskrivningar och resultat från tidigare uppföljningar, riskbedömningar och en tid- och genomförandeplan för uppföljningsprocessen.

Uppföljningarna av privata utförare kan enligt rutindokumentet *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* genomföras löpande såväl som fördjupat. Rutinerna för dessa typer av uppföljningar definieras i en processkarta inom Enheten för uppdragsstyrning och är likvärdiga för LOV och LOU. De löpande uppföljningarna utgår från handlingsplaner och vad som specificeras i förfrågningsunderlag och/eller avtal med utförarna. Har tidigare uppföljningar genomförts tas hänsyn även till dessa. Underlaget för löpande uppföljningar består exempelvis av ekonomi- och produktionsstatistik, upplevd patientnöjdhet från enkäter, tillgänglighet och patientsäkerhet och om verksamheten varit inblandad i något ärende kopplat till exempelvis Inspektionen för vård och omsorg (IVO) eller patientnämnden.

Enligt rutindokumentet *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* kan fördjupade uppföljningar bli aktuella av två skäl. Dels när det finns en önskan om att tematiskt granska flera privata utförare inom ett vårdområde, dels när en granskning sker på förekommen anledning. En granskning på förekommen anledning kan bli aktuell när en privat utförare fått anmärkningar kring avvikelser från exempelvis uppföljningar, inrapporteringar och IVO-ärenden eller utifrån tips från patienter eller anhöriga. I de fall som fördjupade uppföljningar blir aktuella avropas utförandet av uppföljningen till en tredje part för att säkerställa objektivitet. Enheten för uppdragsstyrning genomför ett förarbete och skapar ett underlag för fördjupad granskning vilket till exempel kan bestå av patientjournaler vilka ska granskas. Förarbetet kan inkludera upphandling av konsult för genomförande av medicinsk granskning. Processen visualiseras i Enheten för uppdragsstyrnings processkarta.

Vid ett uppföljningsmöte med en privat utförare kan ett frågeformulär skickas ut vilket ska fyllas i innan mötet. Inom hälso- och vårdvalen har frågeformulär för LARO och psykoterapi granskats. Frågeformulären detaljerar parametrar och information som följs upp. Frågeformuläret för psykoterapi innehåller tydliga referenser till krav vilka specificerats i förfrågningsunderlaget för området. Frågeformulären är uppbyggda

utifrån Socialstyrelsens indikatorer för god vård samt Region Skånes beslutade kvalitetsområde Hälsoinriktad hälso- och sjukvård. De ifyllda frågeformulären går igenom och används som diskussionsunderlag på uppföljningsmötet.

I tidigare förstudie av *Vårdersättningar inom hälso- och vårdval* från 2020 bedömdes det en risk för bristande följsamhet till gällande avtal och villkor. I den efterföljande granskningen med samma namn från 2021 bedömdes att den inledande kontrollen av lämplighet för privata utförare inom hälso- och vårdvalen var ändamålsenlig. Granskningen fann dock brister gällande fortlöpande uppföljning och kontroller av de privata utförarnas lämplighet. Enligt granskningen var en potentiell förklaring till detta en brist på personella resurser.

På det sammanträde i november 2021 vid vilket granskningen avhandlades i hälso- och sjukvårdsnämnden togs beslut att utveckla Region Skånes förfrågningsunderlag inom nio hälso- och vårdval – samtliga förutom vårdcentral – med avseende på avvikelser och avtalsbrott. I yttrandet gällande granskningen beskrevs systemeffektivisering och automatisering som en framtida lösning för att åtgärda bristen av fortlöpande uppföljning genom att frigöra personella och tidsmässiga resurser. Personella resurser och systemeffektivisering genom automatisering behandlas ytterligare under 3.2, *Intervjuer*.

Stickprov

LOU

I samtliga stickprovsgranskade upphandlade LOU-avtal ges Region Skåne rätt att granska den privata utföraren utifrån ändamålsenlighet och medicinsk kvalitet. Region Skåne ges i avtal även rätt att undersöka patientjournaler och övrigt material som rör undersökning, vård eller behandling av patient för att kontrollera att den privata utföraren har begärt korrekt ersättning. Av de stickprovsgranskade avtalen inom LOU började tre avtal att gälla i maj 2021, ett i maj 2017 och ett i april 2016. De fyra nyare avtalen följer en liknande mall men avtalet för mammografi från 2016 har en annan uppbyggnad. I samtliga granskade stickprov ska den privata utföraren årligen lämna in en verksamhetsredovisning i februari månad där följande ska sammanställas:

- Verksamhetens kvalitetssystem, hur systemet tillämpas och i vilken omfattning.
- Eventuella avvikelser och patientklagomål. Dessa ska i sådana fall redogöras för tillsammans med genomförda motåtgärder och hur återkoppling skett till verksamheten.

I de fyra nyare avtalen ska verksamhetsredovisningen även innehålla en beskrivning av verksamhetens nuläge och utveckling utifrån trender och förändringar. Större händelser och förändringar under året ska lyftas fram i redovisningen. Följande områden ska även sammanställas i verksamhetsredovisningen:

- Eventuella anmälda ärenden till patientnämnden.
- Rapportering till aktuella nationella kvalitetsregister.

I de fyra nyare avtalen definieras frekvens för uppföljningsmöte där parterna ska informera varandra om verksamhetens utveckling och innehåll. Enligt avtalen ansvarar Region Skåne för att sammankalla till dessa möten. Frekvensen på dessa uppföljningsmöten är en till fyra gånger per år beroende på vårdområde. I dessa avtal definieras att uppföljningen sker utifrån en uppföljningsplan. Uppföljningsplanen och/eller uppföljningsparametrarna i planen kan förändras under avtalstiden enligt avtalsskrivningarna. Mammografiavtalet vilket började gälla i april 2016 innehåller sju kriterier vilka ska redovisas i den årliga verksamhetsberättelsen. Den privata utföraren ska även lämna uppgifter om de delar av verksamheten vilka omfattas av avtalet vid begäran från Region Skåne.

För samtliga stickprovsgranskade avtal har uppföljningsmöten hållits enligt minst den frekvens vilken specificeras i respektive avtal. På uppföljningsmöte med en privat utförare inom endoskopi – vilket inträffade innan avtalet förnyades – konstaterades att verksamhetens registreringar i kvalitetsregister inte uppfyllde omfattningen vilken specificerats i avtal. Tre av de fem avtalen började gälla den första maj 2021. Då avtalen var gällande under åtta månader av 2021 hölls färre uppföljningsmöten än vad som är stipulerat i avtal med två av utförarna under år 2021. Frekvensen för genomförande av uppföljningsmöten motsvarade dock den i avtal beslutade frekvensen.

Fyra av fem privata utförare har lämnat in en verksamhetsredovisning för år 2021 vilken uppfyller kraven för gällande avtal. Inlämnad dokumentation har i samtliga fall inkluderat en sammanställning av verksamhetens kvalitetsystem, hur systemet tillämpas och dess omfattning. Dessa fyra har även sammanställt avvikelser, patientklagomål och genomförda motåtgärder. Avtalet för endoskopi utökades och förnyades under 2021. Utökningen innebar att en stor patientvolym behövdes samordnas till den privata utföraren. Dessa omständigheter bedömdes vara exceptionella av ansvariga hälso- och sjukvårdsstrateger vilka ansåg att den privata utföraren på grund av det inte behövde lämna in en verksamhetsredovisning för år 2021. En genomgång av granskade avtal visas i *tabell 1*.

Tabell 1: Genomgång av stickprovsgranskade avtals uppföljningsfrekvens och verksamhetsredovisningar för 2021.

Avtalskrav	Ambulans- sjukvård	Endoskopi	Mammografi	Psykiatri	Spec. närsjukvård
Avtalets startdatum	1/5 2021	1/5 2021	1/4 2016	1/5 2017	1/5 2021
Inlämnad verksamhetsredovisning för 2021	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Uppföljningsfrekvens enligt avtal	4 gånger/år	1 gång/år	1 gång/år	1–2 gånger/år	2 gånger/år
Faktisk frekvens 2021²	2 gånger/år ²	2 gånger/år	2 gånger/år	2 gånger/år	1 gång/år ²
Uppföljningsmöten genomförda enligt villkor²	Ja ²	Ja	Ja	Ja	Ja ²
Sammanställning av kvalitetssystem, tillämpning och omfattning	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Sammanställning av avvikelser, patientklagomål och genomförda motåtgärder	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja

LOV

I samtliga stickprovsgranskade förfrågningsunderlag ges Region Skåne rätt att följa upp och granska den privata utföraren utifrån ändamålsenlighet och medicinsk kvalitet. Region Skåne ges i förfrågningsunderlag även rätt att undersöka patientjournaler och övrigt material som rör undersökning, vård eller behandling av patient för att kontrollera att den privata utföraren har begärt korrekt ersättning. I förfrågningsunderlagen definieras även områden för vilka uppföljning kommer att ske. Dessa är Region Skånes beslutade kvalitetsområde Hälsoinriktad hälso- och sjukvård och Socialstyrelsens indikatorer för god vård utifrån vilka hälso- och sjukvård ska vara effektiv, jämlik, kunskapsbaserad och ändamålsenlig, patientfokuserad och säker samt ges i rimlig tid. För respektive hälso- och vårdval definieras specifika mål eller kvalitetsindikatorer för

² Då tre av avtalen inte var gällande hela 2021 genomfördes inte uppföljningsmöten i den omfattning vilken stipuleras i avtal. Frekvensen för genomförande av uppföljningsmöten motsvarade dock den villkorade frekvensen.

dessa sju områden i varierande omfattning i förfrågningsunderlagen. I förfrågningsunderlagen definieras ingen specificerad uppföljningsfrekvens.

I samtliga förfrågningsunderlag definieras att den privata utföraren är ansvarig för att registrera i de kvalitetsregister vilka Region Skåne beslutat är obligatoriska för det aktuella vårdvalet. Förfrågningsunderlagen för hudsjukvård och LARO definierar kvalitetsregister vilka klassificeras som obligatoriska av Region Skåne och att verksamheten registrerar i dessa är en del av den avtalade uppföljningen. I underlagen för psykoterapi och vårdcentral definieras inte några obligatoriska kvalitetsregister.

Intervjuer

Enligt intervjuer med delar av hälso- och sjukvårdsnämndens presidium, verksamhetsföreträdare samt företrädare för utförarsidan är uppfattningen hos dessa att nämnden säkerställer en tillräcklig uppföljning och kontroll av de privata utförarna. I intervjuer med företrädare för Enheten för uppdragsstyrning beskrivs att rutindokumentet *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* samt skrivningar gällande uppföljning och kontroll skapar ändamålsenliga förutsättningar för en adekvat uppföljning.

Uppföljningsprocessen beskrivs syfta till att hjälpa utförarna att utveckla sina verksamheter utöver att kontrollera att utförarna gör rätt. Det finns enligt intervjuer en löpande dialog mellan privata utförare och Region Skåne. Utöver det som följs upp på de uppföljningsmöten som sker granskas även registrerade data kontinuerligt. Utbetalningar sker månatligen och då kontrolleras utförarnas rapportering och registrering för att säkerställa att utbetalningarna är avtalsenliga. Det ges i intervjuer exempel på privata utförare som omedvetet gjort avsteg från avtalet vilka har kunnat korrigeras när den privata utföraren gjorts uppmärksam på avsteget som en del i den löpande dialogen.

Enligt intervjuer med företrädare för Enheten för uppdragsstyrning finns god kännedom inom verksamheten om rutindokumentet *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* och dess innehåll kring uppföljning av privata utförare. Rutindokumentet beskrivs som väl förankrat inom enheten och det finns en stor medvetenhet om hur det är avsett att stötta verksamheten. Rutindokumentet anses skapa en struktur för uppföljning men även ge flexibilitet då uppföljningens omfattning beror på vårdområde, typ av avtal och avtalets storlek.

En aspekt vilken lyfts i intervjuer är ambitionen att göra avtalsskrivningar i avtal och förfrågningsunderlag så likvärdiga som möjligt för att uppföljningsprocesserna även ska kunna vara det. Det beskrivs att en privat utförare kan ha flera avtal inom flera områden

med Region Skåne och att en hälso- och sjukvårdsstrateg kan ansvara för avtal inom flera områden. Att ha likvärdiga avtalsskrivningar beskrivs minska risken för att tolkningar av avtalen skiljer och att tolkningarna leder till varierande bedömningar. Även om beskrivningarna är likvärdiga beskrivs det att uppföljningsprocessen alltid behöver anpassas utefter gällande situation. Det framkommer i intervjuer exempel på situationer för vilka uppföljning inte kan specificeras i avtal. I sådana situationer beskrivs det fungera väl att via avtalsklausuler ha möjlighet att följa upp det som behövs.

Ändras en klausul i ett avtal eller förfrågningsunderlag genomförs en översyn av resterande avtal utifrån om det finns ett övergripande behov av förändrade avtalsskrivningar. Rutinerna i Enheten för uppdragsstyrningens interna dokument uppdateras utifrån genomförda förändringar vid dessa översyner. Den beskrivna flexibiliteten uppges fungera väl inom hälso- och vårdvalen då förfrågningsunderlagen kan anpassas vid behov. Avtal inom LOU har däremot i regel en giltighetstid på flera år vilket leder till att det inte finns samma möjligheter för anpassning.

Flera intervjuade lyfter att uppföljningen av privata utförare påverkas negativt av att Enheten för uppdragsstyrning inte har tillräckliga personalresurser. Det framkommer via intervjuer att det finns ett stort antal privata utförare inom hälso- och vårdvalen för de ansvariga hälso- och sjukvårdsstrategerna att följa upp. Det beskrivs att uppföljningen skulle kunna göras med större struktur och bättre djup vid en större personalstyrka. En metod för att hantera den beskrivna bristen på personal är uppföljningsmöten i grupp för utförarna. I intervjuer ges huvudsakligen exempel på att denna typ av möten inom hälso- och vårdval hudsjukvård. Upplägget beskrivs ge mindre tid för specifik uppföljning för varje privat utförare men ger möjlighet för hälso- och sjukvårdsstrategerna att få en snabb inblick i respektive verksamhet. Från utförarhåll beskrivs uppföljningarna i grupp som en möjlighet att utbyta erfarenheter mellan privata utförare och att tycka till om förfrågningsunderlaget och påverka framtida avtalsskrivningar.

Flera intervjuade lyfter att uppföljningen av privata utförare påverkas negativt av att Enheten för uppdragsstyrning inte har tillräckliga personalresurser. Det framkommer via intervjuer att det finns ett stort antal privata utförare inom hälso- och vårdvalen för de ansvariga hälso- och sjukvårdsstrategerna att följa upp. Det beskrivs att uppföljningen skulle kunna göras med större struktur och bättre djup vid en större personalstyrka. En metod för att hantera den beskrivna bristen på personal är uppföljningsmöten i grupp för utförarna. I intervjuer ges huvudsakligen exempel på att denna typ av möten inom hälso- och vårdval hudsjukvård. Upplägget beskrivs ge mindre tid för specifik uppföljning för varje privat utförare men ger möjlighet för hälso- och sjukvårdsstrategerna att få en snabb inblick i respektive verksamhet. Från utförarhåll beskrivs uppföljningarna i grupp som en möjlighet att utbyta erfarenheter mellan privata utförare och att tycka till om förfrågningsunderlaget och påverka framtida avtalsskrivningar.

Uppföljningen av nya privata utförare sker genom verifikationsbesök och/eller uppföljningsbesök med nystartade verksamheter. Inom vårdvalet för psykoterapi utförs uppföljningsbesök med nystartade verksamheter. Dessa uppföljningsbesök dokumenteras i en särskild mötesanteckningsmall som granskningen tagit del av och som rymmer fasta rubriker utifrån vilka följsamhet till avtal och lag kan följas upp. Det beskrivs att det inom vårdvalet för psykoterapi inte finns några utestående uppföljningsbesök per september 2022. Under 2021 till 2022 har det inom vårdvalet för psykoterapi genomförts 32 första uppföljningsbesök varav granskningen via ett kompletterande stickprov har tagit del av dokumentation för samtliga. Inom vårdvalen för barnmorskemottagning, barnavårdscentral och LARO motsvarar verifikationsbesök och uppföljningsbesök varandra. Dessa besök dokumenteras i en särskild mötesanteckningsmall som granskningen tagit del av och som rymmer fasta rubriker utifrån vilka följsamhet till avtal och lag kan följas upp. Det beskrivs att det inom vårdvalen för LARO eller barnavårdscentral inte finns några utestående verifikations-/uppföljningsbesök per september 2022. Inom vårdvalet för barnmorskemottagning finns per september 2022 ett framflyttat verifikations-/uppföljningsbesök som kommer att genomföras hösten 2022. Inom vårdvalen för grå starr, hudsjukvård, vårdcentral och ögonsjukvård följs nya privata utförare upp genom verifikationsbesök. Verifikationsbesöken för vårdvalen för grå starr, hudsjukvård och ögonsjukvård dokumenteras i en särskild mall som granskningen tagit del av och som rymmer fasta rubriker utifrån vilka följsamhet till avtal och lag kan följas upp. Verifikationsbesöken inom vårdval vårdcentral dokumenteras via dokumenten *Underlag inför start, Underlag inför start bilaga 1 Underleverantör, Resursenhetsavtal, samarbetsavtal, Underlag inför start bilaga 2 Kravlista gällande fysisk tillgänglighet avseende lokaler, samt Underlag inför start bilaga 3 Kravlista Medicinteknisk och medicinsk utrustning*. Det beskrivs att det inom vårdvalen för grå starr, hudsjukvård, vårdcentral och ögonsjukvård inte finns några utestående verifikationsbesök per september 2022. Under 2021 till 2022 har det inom vårdvalet för hudsjukvård genomförts tre verifikationsbesök varav granskningen via ett kompletterande stickprov tagit del av dokumentation för samtliga.

Det lyfts även att det inom hälso- och vårdvalen inte finns en beslutad uppföljningsfrekvens i förfrågningsunderlagen och att uppföljningsfrekvensen till viss del är beroende av det politiska intresset då en del vårdområden har högre politisk prioritet när uppföljningar ska genomföras.

I intervjuer beskrivs det att det vidtagits åtgärder till följd av slutsatser och rekommendationer i föregående granskning³. Anvisningar för registrering av vårdkontakter har förtydligats. Det pågår även ett arbete med att automatisera hanteringen av registreringar med hjälp av artificiell intelligens för att minska andelen manuella kontroller. I utvecklingsarbetet har tidigare problematik med hantering av Samordnad individuell plan (SIP) åtgärdats. Enligt Region Skånes hälso- och sjukvårdsdirektör leds utvecklingsarbetet med automatiseringen av en styrgrupp vilken uppskattar att utvecklingsarbetet kommer att slutföras under 2023.

Bedömning och rekommendationer

Helseplan bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att det finns en tillräcklig uppföljning och kontroll av de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om offentlig upphandling (2016:1145). Enheten för uppdragsstyrning bedöms ha fungerande och väl implementerade rutiner för hur ansvariga hälso- och sjukvårdsstrateger ska arbeta med att följa upp privata utförare med avtal enligt LOU. För uppföljningar av privata utförare med avtal enligt LOU finns det tydligt definierat i avtal hur ofta strukturerade uppföljningar av respektive privat utförare ska ske och vad som ska följas upp. Uppföljningarna bedöms ske med tillräcklig frekvens då privata utförare följs upp åtminstone årligen samt omfatta för uppdragen relevanta områden.

Helseplan bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att det finns en tillräcklig uppföljning och kontroll av de privata utförarna av vårdtjänster med avtal enligt lag om valfrihetssystem (2008:962). Enheten för uppdragsstyrning bedöms ha fungerande och väl implementerade rutiner för hur ansvariga hälso- och sjukvårdsstrateger ska arbeta med att följa upp privata utförare med avtal enligt LOV. Behov föreligger dock av att för samtliga förfrågningsunderlag rörande hälso- och vårdval fastställa en lägsta uppföljningsfrekvens avseende de privata utförarna.

Helseplan rekommenderar hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- För samtliga förfrågningsunderlag rörande hälso- och vårdval fastställa en lägsta uppföljningsfrekvens av privata utförare.
- Säkerställa att pågående arbete avseende framtagande och implementering av automatiserade processer för uppföljning slutförs.

³ Vårdersättningar inom Hälso- och vårdval i Region Skåne, 2021

3.3. Åtgärder vid brister hos privata utförare

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan "Vidtar hälso- och sjukvårdsnämnden tillräckliga åtgärder om de privata utförarna inte uppfyller sina åtaganden?".

Dokumentgranskning

Inget av hälso- och sjukvårdsnämnden beslutat styrdokument gällande vidtagande av åtgärder när privata utförare inte uppfyller sina åtaganden har identifierats inom ramen för granskningen. Enheten för uppdragsstyrnings rutindokument *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* rymmer beskrivningar av vilka åtgärder som ska vidtas vid avvikelser. Rutindokumentet innehåller en sanktionstrappa med åtgärder vilka används för att hantera dessa avvikelser från avtalen. Åtgärdernas omfattning beror dels på avtalets formulering och form, dels vad avvikelsen gäller. Avvikelser gällande patientsäkerhet eller patientens medicinska behov prioriteras vid dessa bedömningar. Sanktionstrappan ska följas, men steg kan uteslutas om allvarliga avvikelser identifieras. Är avvikelserna lagvidriga kan anmälan till IVO eller polis bli aktuellt.

I Enheten för uppdragsstyrnings rutindokument *Sanktioner och beslutsansvar* beskrivs vilken roll eller instans som äger mandat att besluta om åtgärderna i sanktionstrappan samt vidta åtgärder vid lagbrott. Vid mindre avvikelser kan den privata utföraren behöva skapa en handlingsplan eller få en erinran för att denna ska åtgärda den aktuella avvikelsen. Vid större avvikelser kan den privata utföraren få betala vite, bli återbetalningsskyldig eller att ett utbetalningsstopp införs. Dessa åtgärder har Enheten för uppdragsstyrning enligt detta rutindokument mandat att besluta om. Enhetens mandat framgår inte i Region Skånes reglemente eller i hälso- och sjukvårdsnämndens delegationsordning. I hälso- och sjukvårdsnämndens delegationsordning beskrivs det att beslut om att säga upp avtal och vårdöverenskommelser inom ramen för LOV delegeras till hälso- och sjukvårdsnämndens beredningsutskott. Vid väsentliga avvikelser från avtalet kan den privata utföraren bli skadeståndsskyldig eller så sägs avtalet upp alternativt hävs. Hälso- och sjukvårdsnämnden är ansvariga för att besluta om avslutande avtal eller skadeståndsanspråk. Åtgärderna i sanktionstrappan med tillhörande beslutande instans presenteras i *tabell 2*.

Tabell 2: Enheten för uppdragsstyrnings sanktionstrappa vid avvikelser (*Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser, 2022*)

Åtgärd	Beskrivning	Beslutande instans
Handlingsplan	Utföraren ombeds formulera en handlingsplan avseende hur avvikelser ska åtgärdas.	Ansvarig hälso- och sjukvårdsstrateg

Erinran	Utföraren ges tid för att kunna åtgärda avvikelser då handlingsplan inte verkställts.	Enhetschef Enheten för uppdragsstyrning
Vite	Ett i avtal förutbestämt belopp vilket kan utkrävas av utföraren om uppdraget inte utförs i enlighet med avtalet.	Enhetschef Enheten för uppdragsstyrning
Återkrav	Har utföraren mottagit för hög ersättning kan uppdragsgivaren kräva återbetalning.	Enhetschef Enheten för uppdragsstyrning
Innehållen ersättning	Utföraren får ersättningen begränsad utefter kostnader orsakade av avvikelsen.	Enhetschef Enheten för uppdragsstyrning
Skadestånd	Utföraren blir ersättningsskyldig för samtliga kostnader vilka åsamkats till följd av avtalsbrott.	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Uppsägning av avtal	Bryts förpliktelserna i avtalet kan avtalet sägas upp. Utföraren ska ges möjlighet att vidta rättelse.	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hävning av avtal	Uppsägning med omedelbar verkan vid flagranta avvikelser.	Hälso- och sjukvårdsnämnden

Inget av hälso- och sjukvårdsnämnden beslutat styrdokument gällande hur rapportering ska ske till nämnden när privata utförare inte uppfyller sina åtaganden har identifierats inom ramen för granskningen. I Enheten för uppdragsstyrnings rutindokument *Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser* definieras inga rutiner för rapportering till hälso- och sjukvårdsnämnden, varken gällande frekvens eller innehåll.

Vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträden är en inledande punkt *Verksamhetsinformation* under vilken tjänstepersoner i verksamheten presenterar aktuella händelser från Region Skånes hälso- och sjukvård. Under perioden januari 2021 till maj 2022 genomfördes enligt hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträdesprotokoll nio presentationer relaterade till uppföljning av privata utförare. Vid fyra av dessa tillfällen gavs endast presentationen muntligt. Någon närmare beskrivning av dessa fyra presentationers innehåll eller nämndens kommentarer till presentationerna finns inte i de aktuella protokollen. Vid övriga tillfällen presenterades bland annat Enheten för uppdragsstyrnings arbete med uppföljning av privata utförare inklusive enhetens sanktionstrappa, arbetet med strukturerade beskrivningar av hälsotillstånd som ligger till grund för bland annat ersättning och fördjupade granskningar för vårdcentraler inom hälso- och vårdvalet och åtgärder med anledning av IVO:s tillsynsbeslut gällande äldre med covid-19 på särskilt boende. I dokumentationen från dessa presentationer redovisades inga åtgärder som tillhör Enheten för uppdragsstyrnings sanktionstrappa.

Hälso- och sjukvårdsnämndens beredningsutskott, som har den delegerade rätten att säga upp avtal inom LOV, tog vid ett tillfälle från januari 2021 till maj 2022 beslut om åtgärd. Den 28 februari 2022 togs beslut om att häva ett avtal med en privat utförare inom hälso- och vårdval vårdcentral. I beslutsunderlaget beskrivs att Region Skåne hade identifierat brister hos den aktuella vårdcentralen under flera års tid. Vid flera tillfällen hade Region Skåne beslutat om ekonomiska sanktioner mot vårdcentralen innan avtalet hävdes.

I hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsberättelser beskrivs att det 2020 och 2021 genomförts flera fördjupade uppföljningar. Under 2021 fastställdes två rättsliga prövningar där privata utförare tagit emot ersättning för icke-utförd vård. Det utställdes viten för en ambulanssjukvårdsverksamhet i enlighet med det gällande avtalet. För verksamheter i hälso- och vårdval LARO resulterade den fördjupade uppföljningen i en utredning om ny ersättningsmodell. En privat utförare inom hälso- och vårdval psykoterapi avslutade avtalet efter att den privata utföraren fått erinringar från Region Skåne. För vårdcentraler inom hälso- och vårdvalet ledde fördjupade uppföljningar till flera fall av ekonomiska sanktioner samt flertalet erinran gällande bland annat bemanning och journaldokumentation.

Stickprov

I förfrågningsunderlagen för hälso- och vårdvalen såväl som de upphandlade avtalen definieras brister vilka ger Region Skåne rätt att häva avtalet. Det definieras även att Region Skåne har rätt till att innehålla ersättning om den privata utföraren inte utför uppdraget utefter avtalet och den privata utföraren inte rättar till avvikelser. Kan inte den privata utföraren utföra vården som är avtalad på ett patientsäkert sätt ges Region Skåne rätt att se till att de aktuella patienterna kan få säker, adekvat vård mot ersättning från den privata utföraren. Vidare definieras att Region Skåne har rätt till skadestånd från den privata utföraren om den senare bryter mot en förpliktelse i avtalet. Skadeståndet ska motsvara den kostnad vilken åsamkats Region Skåne. Hävs avtalet ska skadeståndet täcka kostnaden vilken avtalsuppsägningen medfört för Region Skåne. I förfrågningsunderlag giltiga från 1 maj 2022 uppdaterades avtalsskrivningar gällande möjliga åtgärder och sanktioner.

I de upphandlade LOU-avtalen finns även definierade vitesbelopp vilket Region Skåne har rätt att erhålla om den privata utföraren inte kan påbörja verksamheten vid avtalad tidpunkt. I de tre upphandlade avtalen vilka började att gälla år 2021 finns det även definierade viten om den privata utföraren varit föremål för en fördjupad granskning och därefter inte vidtar de åtgärder de ålagts. I avtalet för ambulanssjukvård finns tydligt definierade viten vilka den privata utföraren ska betala om denna inte kan uppfylla specifika krav, exempelvis gällande tillgänglighet.

Intervjuer

Det hänvisas i intervjuer till beskrivna åtgärder i avtal och förfrågningsunderlag om privata utförare inte uppfyller sina åtaganden. Intervjuade inom Region Skåne hänvisar även till sanktionstrappan vilken beskrivs i Enheten för uppdragsstyrnings rutindokument. Intervjuade hälso- och sjukvårdsstrateger och företrädare för privata utförare anser att de möjliga åtgärderna vilka beskrivs i avtal och förfrågningsunderlag är tydliga och adekvata. Åtgärderna i sanktionstrappan som hälso- och sjukvårdsstrategerna kan vidta anses tillräckliga utifrån behoven.

Det beskrivs i intervjuer att det har funnits tillfällen då avtalstexten inte visat sig räcka till eller att den felande privata utföraren och Region Skåne inte tolkar skrivningen på samma sätt. Det har hänt att den privata utföraren då motsatt sig en viss åtgärd då de inte anser att det finns stöd för åtgärden i avtalet. Sådana tillfällen beskrivs som lärdomar vilka använts för att justera avtalsskrivningarna i syfte att göra dessa tydligare. Åtgärderna som tagits fram inom sanktionstrappan, vilka visades i *tabell 2*, beskrivs till viss del ha baserats på uppfattade behov från dessa tidigare händelser.

Den löpande uppdateringen av åtgärderna i sanktionstrappan och möjligheterna att förnya förfrågningsunderlag beskrivs ha förtydligat de områden vilka tidigare inte varit tillräckligt tydliga. För upphandlade avtal inom LOU med en lång giltighetstid finns inte samma möjligheter till förändringar. Det framkommer även i intervjuer att hälso- och sjukvårdsstrateger anser att det ibland kan finnas svårigheter med att definiera vilken avvikelse som ska leda till en specifik åtgärd.

Det poängteras i intervjuer att de flesta åtgärderna som blir aktuella handlar om att hjälpa den privata utföraren att göra rätt snarare än att straffa denna för att den gör fel. Det beskrivs även att avvikelser oftare handlar om att det finns en bristande kunskap än att det finns en avsikt att avvika från avtalet. Den löpande dialogen mellan privata utförare och Region Skåne bedöms vara viktig för att snabbt kunna korrigera sådana avvikelser för att sanktioner inte ska behöva vidtas. Flera hälso- och sjukvårdsstrateger beskriver att det inom deras ansvarsområde aldrig varit aktuellt att vidta mer allvarliga sanktioner.

I intervjuer beskrivs att hälso- och sjukvårdsstrateger informerar hälso- och sjukvårdsnämnden om genomförda uppföljningar vid nämndsammanträden. Vid dessa möten presenteras avvikelser och genomförda åtgärder för nämnden. Nämnden får sedan enligt intervjuer besluta om de genomförda åtgärderna är tillräckliga eller om ytterligare steg på sanktionstrappan ska tas. Vid sakgranskning återkopplar vissa hälso- och sjukvårdsstrateger att de inte känner igen detta förfarande.

Bedömning och rekommendationer

Helseplan bedömer utifrån granskade underlag att hälso- och sjukvårdsnämnden vidtar tillräckliga åtgärder när de privata utförarna inte uppfyller sina åtaganden. Enheten för uppdragsstyrnings rutindokument för vidtagande av åtgärder vid avvikelser hos de privata utförarna är förankrat i verksamheten men inte beslutat av nämnden. I intervjuer med verksamhet framkommer behov av att förtydliga kopplingen mellan avvikelser och åtgärder. Styrdokument rörande verksamhetens rapportering av avvikelser hos de privata utförarna till nämnden saknas.

Helseplan rekommenderar hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Säkerställa ändamålsenlighet med samt fastställa det rutindokument som inom Enheten för uppdragsstyrning används för vidtagande av åtgärder när de privata utförarna inte uppfyller sina åtaganden.
- Fastställa ett styrdokument avseende verksamhetens rapportering till nämnden av avvikelser hos de privata utförarna.

4. Bilagor

4.1. Bilaga 1: Granskade dokument

Granskade dokument

- DRAFT_9.Avtalsmall - Sjukvårdstjänster Version 2.3.7-1
- Hälsa- och sjukvårdsnämndens verksamhetsberättelse 2020, 2021
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2022-05-05
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2022-04-07
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2022-02-10
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2021-11-19
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2021-09-30
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2021-08-25
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2021-06-24
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2021-03-04
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämnden 2021-02-11
- Mötesprotokoll Hälsa- och sjukvårdsnämndens beredningsutskott 2022-02-28
- Nationella indikatorer för God vård - Socialstyrelsen
- Process löpande avtalsuppföljning
- Samlad info om verksamhet Psykoterapi
- Sanktioner och beslutsansvar
- Uppföljning av upphandlade vårdtjänster och andra överenskommelser
- Uppföljning LARO
- Uppföljning Vårdval Psykoterapi i Region Skåne 2022
- Verifikationsbesök LARO
- Vårdersättningar inom Hälsa- och vårdval i Region Skåne
- Vårdersättningar inom Hälsa- och vårdval i Region Skåne - Förstudie
- Yttrande granskning av Vårdersättningar inom hälsa- och vårdval i Region Skåne (rapport nr 1 - 2021)

4.2. Bilaga 2: Granskade stickprov med tillhörande uppföljningsdokumentation

Granskade LOU-avtal

- Ambulans Distrikt 2 2019-POL000109-001
- Avtal Radiologisk Bröstdiagnostik 1402592-01
- Simrishamns sjukhus 2019-POL000108
- Specialiserad öppenvård 1900436
- Öppenvårdspsykiatri 1602023-02

Granskade LOV-förfrågningsunderlag

- Förfrågningsunderlag LARO 2021
- Förfrågningsunderlag Psykoterapi 2021
- Förfrågningsunderlag Vårdcentral 2021
- Förfrågningsunderlag Öppen hudsjukvård 2021

Granskad uppföljningsdokumentation LOV

- **Vårdval barnmorskemottagning**
 - Verifikationsbesök Mall-arbetsmaterial
- **Vårdval barnvårdscentral**
 - Verifikationsbesök Mall-arbetsmaterial
- **Vårdval grå starr**
 - Mall Verifikationsbesök kataraktoperation 20220224
- **Vårdval hudsjukvård**
 - Mall verifikationsbesök hud 220224
 - Verifikationsbesök, Doctor RY Skin Clinic, 220413
 - Verifikationsbesök, Hudläkare Ängelholm, 220224
 - Verifikationsbesök, Trelleborgs hudläkargrupp, 210629
- **Vårdval LARO**
 - LARO Verifikationsbesök
- **Vårdval psykoterapi**
 - Mall Mötesanteckning uppföljningsbesök vårdval psykoterapi 211227
 - Uppföljningsbesök, Sara Grandi, 210315
 - Uppföljningsbesök, Psykologstugan, 210317
 - Uppföljningsbesök, Nerv psykologmottagning, 210318
 - Uppföljningsbesök, Lennart Karp, 210318

- Uppföljningsbesök, Birgitta Fernehall, 210421
- Uppföljningsbesök, Margareta Lundskog, 210421
- Uppföljningsbesök, Helene Wolf, 210422
- Uppföljningsbesök, Alina KBT Forum, 210521
- Uppföljningsbesök, Kristina Lindberg, 210617
- Uppföljningsbesök, Skäldervikens psykoterapi, 210617
- Uppföljningsbesök, Maria Blomgren, 210922
- Uppföljningsbesök, Gerda Nilsson, 210923
- Uppföljningsbesök, Johan Fahlström, 211020
- Uppföljningsbesök, Kalkbrottet, 211021
- Uppföljningsbesök, Linnea Lindman, 211021
- Uppföljningsbesök, Alba psykoterapi, 211117
- Uppföljningsbesök, Varandet AB, 211117
- Uppföljningsbesök, Carina Sjöberg, 211118
- Uppföljningsbesök, Malmö modern psykologi, 211118
- Uppföljningsbesök, Karin Selander, 211213
- Uppföljningsbesök, Kognitivt Alternativ, 211215
- Uppföljningsbesök, Emoratio AB, 211216
- Uppföljningsbesök, Marie Eriksson, 220209
- Uppföljningsbesök, Jemai Bendib, 220210
- Uppföljningsbesök, Svensk psykoterapi LLH AB, 220210
- Uppföljningsbesök, Kristina Mähler, 220323
- Uppföljningsbesök, Helene Rahm, 220324
- Uppföljningsbesök, Alvin Utbildning, 220421
- Uppföljningsbesök, Psykologbyrån Anderlind, 220421
- Uppföljningsbesök, Svensk Psykoterapi, 220511
- Uppföljningsbesök, Aspire Mind AB, 220511
- Uppföljningsbesök, Malmö modern psykologi, 220512
- Uppföljningsbesök, Blomman vårdcentral, 220609
- **Vårdval vårdcentral**
 - Underlag inför start
 - Underlag inför start bilaga 1 Underleverantör, Resursenhetsavtal, samarbetsavtal,
 - Underlag inför start bilaga 2 Kravlista gällande fysisk tillgänglighet avseende lokaler
 - Underlag inför start bilaga 3 Kravlista Medicinteknisk och medicinsk utrustning
- **Vårdval ögonsjukvård**
 - Mall verifikationsbesök öppen ögonsjukvård 20220224

Granskad uppföljningsdokumentation LOU

Ambulanssjukvård

- Uppföljning 2021 maj-sept PreMedic
- Uppföljning maj-dec 2022-01-19
- Uppföljning maj-december 2021 Premedic AB distrikt 2
- Uppföljning maj-september 2021 Premedic AB distrikt 2
- Verksamhetsberättelse PreMedic AB Skåne distrikt2

Endoskopi

- Minnesanteckning över verifikationsbesök 2021-10-12
- Sammanfattning verifikationsbesök 2021-04-15

Mammografi

- Avtalsmöte Skåne 2022 Mammografi
- Minnesanteckningar 220322
- Minnesanteckningar Unilabs Radiologisk bröstdiagnostik 211026
- Patientsäkerhetsberättelse 2021 (R22791_1)

Psykiatri

- Patientsäkerhetsberättelse WeMind Skåne 2021
- Uppföljningsmöte 2021-12-06
- Uppföljningsmöte 2022-03-31
- Verksamhetsberättelse Wemind Skåne AB 2021

Närsjukhus Simrishamn

- Ansvar roller och befogenheter för ledningssystem ÄMV
- Avvikelser 2021
- Catio närsjukhus Simrishamn 2021 Capios presentation
- Catio Närsjukhus Simrishamn tillgänglighet SH 220120
- Kvalitetsrapport 2021 Catio närsjukhus Simrishamn
- Ledningssystemets omfattning ÄMV
- Samverkansplan Catio närsjukhus Simrishamn 2022-2023
- Simrishamns sjukhus minnesanteckningar uppföljning helår 210501-211231
SLUTLIG
- Verksamhetsplan 2022 (Simrishamns närsjukhus)

- Återbesök dec Simrishamn
- Återinskrivning Simrishamn
- ÖB UL Disp vpl Simrishamn

4.3. Bilaga 3: Intervjuförteckning

Intervjuade funktioner

- Ordförande, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Region Skåne
- 1a vice ordförande, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Region Skåne
- Hälso- och sjukvårdsdirektör, Region Skåne
- Enhetschef, Enheten för Uppdragsstyrning, Region Skåne
- Hälso- och sjukvårdsstrateger, Enheten för Uppdragsstyrning, Region Skåne
- Verksamhetscontroller Primärvård, Region Skåne
- Verksamhetschef, Catio Vårdcentral Helsingborg Söder
- Verksamhetschef, Curo Skin Clinic
- Sjukhuschef, Simrishamns sjukhus
- Chef, Mammografi & Radiologi Unilabs
- Försäljningschef, Unilabs